

Turnering i skolegruppen

I en typisk skolesjakkgruppe kan man ikke regne med 100% fremmøte hver gang. Og det er bortimot umulig å få avviklet utsatte eller avbrutte partier mellom rundene. Konradsystemet er bedre egnet enn Monrad, men som en hovedregel anbefales bergerturneringer med et passende deltakertall. En viktig fordel er at prinsippet er enkelt å forstå: Man skal møte alle andre spillere i ens egen gruppe. Hvis du ikke har en bergertabell, kan en krysstabell være like effektivt: Bruk en linjal, og rut opp en tabell med en kolonne og en rad mer enn du har deltakere (f.eks. 13x13 ruter hvis du har 12 spillere). Pass på at første kolonne og øverste rad er litt større enn de andre, slik at du har plass til å skrive inn elevenes navn der. Deretter fører du inn 1-tall i de rutene der spillerne skal møte seg selv (diagonalen fra øverste venstre hjørne til nederste høyre). Deretter fyller du inn resultater i begge spillernes kolonner når de har spilt et parti mot hverandre. Fra en slik tabell kan du ikke lese spillernes farger i et parti, men må etter beste evne prøve å sørge for at alle får omtrent 50%. Hvis begge hadde samme farge i forrige parti, er kanskje loddtrekning best.

Nedenfor er noen velkjente problemer og løsningsforslag for en litt uetablert skolegruppe. Desto eldre og mer rutinerne spillerne er desto strengere bør man følge bergersystemets regler.

a) En spiller slutter i løpet av kurset.

Se § 2 i Bergerreglementet, men vent til du er sikker på at han ikke kommer tilbake før du gir hans motstandere walk-over poeng.

b) En spiller er mye borte, og har mange partier igjen når alle andre er ferdige eller har bare ham igjen.

La ham ikke forsinke premieutdeling og start av ny turnering. Hvis fraværet er uforskyldt, fyll ut hans uspilte partier som remis, hvis ikke dømmes uspilte partier til tap.

c) En spiller bruker mer tid enn de andre, og forsinker turneringen som under punkt b)

Her er det større grunn til å gi remis i uspilte partier. Tross alt vil vi gjerne oppmuntre til at spillerne bruker tid.

d) Det dukker opp nye spillere i løpet av turneringen.

Legg godviljen til, og forsøk å få nye spillere med, men ikke hvis det vil forsinke avviklingen av turneringen. Hvis du har et odde deltakertall, pass på å ikke fylle ut for walk-over seire før et par runder ut i turneringen. I 2. runde kan man utvide med to spillere, (evt. en spiller pluss en walk-over) ved å gi de nye spillerne første og siste startnummer på en bergertabell for flere deltakere.

e) Du har delt inn i grupper etter spillestyrke, og det viser seg at en spiller er åpenbart feilplassert.

Her finnes det ingen enkel fasit. Hvor langt er turneringen kommet? Hvor høylydt protesterer de andre på gruppen? Hvordan takler spilleren

det selv? Kanskje er det nok å si klart fra at han kommer i riktig gruppe neste gang. Kanskje kan du stryke ham i den gruppen han er oppsatt i, og sette ham inn i den andre gruppen som du ville gjort med en ny spiller? Eller kanskje kan han bytte gruppe, men beholde de poengene han fikk i forrige gruppe i stedet for å ta igjen de første partiene i den nye gruppen?

f) Turneringen har gått langsommere enn du hadde regnet med, og premiene må deles ut uten at alle partier er spilt.

Her finnes to naturlige løsninger. Enten premierer man utfra prosent-score (evt. med ekstra-premie til høyeste poengsum totalt). Eller man fyller ut bergertabellen med remis for uspilte partier og beregner plassering utfra poengsummen som da fremkommer.

g) Du har glemt turneringstabellen, og vet ikke hvem som har møtt hverandre eller hvilke farger spillerne skal ha.

Naturligvis bør ikke dette forkomme, men for noen av oss skjer det likevel i blant. Kanskje kan du unngå problemet en annen gang ved å la tabellen ligge sammen med sjakkmateriellet?

Kan du kamuflere det ved å arrangere en annen aktivitet? Kanskje er det flott vær ute og et godt tidspunkt for stafettsjakk? Eller kanskje kan en gjettekonkurranse være like engasjerende som turneringen?

Vet deltakerne omtrent hvem de har møtt og ikke møtt? La dem finne en motstander de tror de ikke har spilt mot, og forklar at du vil notere alle partier som blir spilt, og føre de som ikke er "revansjeoppgjør" inn i tabellen når du kommer hjem.